

"Kamu-özel işbirliği projelerinde, yeniden müzakere ve anlaşmazlık farklı kavramlar"

PPP Week'te konuşan Altyapı Danışmanlık Hizmetleri Müdürü Mark Moseley, kamu-özel işbirliği projelerinde "yeniden müzakere" ve "anlaşmazlık"ın farklı kavramlar olduğunu altın çizdi. Bu yıl 7'ncisi düzenlenen PPP Week bugün sona erecek.

Bu yıl 7'ncisi düzenlenen İstanbul PPP (Public Private Partnership) Week (KÖİ Haftası) kapsamında düzenlenen oturumların 3. gününde, Türkiye'de son dönemdeki gündeme gelen KÖİ projelerinde yeniden müzakereler, sürdürülebilirlik ve yeşil dönüşüm konuları tartışıldı.

KÖİ sözleşmelerinin uyumsuzluk ve yeniden müzakereleri-hükümetin rolü başlıklarını kapsayan Altyapı Danışmanlık Hizmetleri Müdürü Mark Moseley, politik fikir ayrılıkları ya da idealler nedeniyle yapılacak yeniden müzakere tartışmalarının, uzun ve pahalı bir yol olacağını farkındalığıyla bu süreçte ilerletilmesi gerektiğini ifade etti. Özellikle yabancı yatırımcının istihdamı kaçırabileceği uyarısını yaptı. "Bu kadar uzun sözleşme sürelerinde uyumsuzlukların çıkması normaldir. Ancak projelerin değerlerini ve yatırım hevesine zarar vermesi muhtemel olan yeniden müzakere yaklaşımlarından kaçınılmalı. Anlaşmazlıkların çözümünde kademeleli çözüm mekanizmaları ele alınır. Mühim olan projenin başarılı devamıdır ve maliyet açısından risk doğuracak adımlar proje maliyetlerini maliyet getirecektir" dedi. Yeniden müzakere ve anlaşmaz-

lıkların çok ayrı kavramlar olduğuna da dikkat çeken Moseley, "Uyumsuzluk ya da anlaşmazlık mevcut sözleşmenin içindeki maddeler hakkında yapılır. Bütçe aşımı gibi... Yeniden müzakere ise tek tarafın sözleşmeyi tamamen ya da bir bölümünü reddetmesidir" dedi.

Moseley, KÖİ kontratlarının uzun vadeli ve birçok farklı aktörün rol aldığı kompleks yapıları kapsayan olduğunu hatırlatarak bu sebeple KÖİ projelerinde tüm hususların önden tahmin edilmediğini söyledi.

Önemli olanın ilgili anlaşmazlık ortaya çıktığında tarafların alacağı aksiyonların elverişli olması gerektiğini vurgulayan Moseley, yüklenici şirketlerin bugünlük durumlarında ilgili riskleri hissetmedikleri diğer alt yüklenicilere de aktarmak zorunda olduğunu da ifade etti. Moseley, son olarak KÖİ projelerinde ortaya çıkan anlaşmazlıkların yüzde 17'sinin ise zemin koşulları nedeniyle ortaya çıktığını ve büyük oranın görevli şirketin talebi ile oluştuğunu belirtti.

"Avrasya Tüneli raporundan sonra 20 makaleden oluşan yeni bir yayın da gelecek"

İstanbul PPPCoE Başkanı Dr.

2024'te ilk defa ödül töreni düzenlenecek

Önümüzdeki yıl İstanbul PPP Week kapsamında ilk kez global bir ödül töreni düzenleneceğini ifade eden İstanbul PPPCoE Başkanı Dr. Eyüp Vural Aydın, "Uluslararası PPP uzmanlarının jüri üyesi olacağı ödül kapsamında 7 ayrı kategoride ödüller verilecek" bilgisini verdi.

Eyüp Vural Aydın ise, "PPP mantığı sadece tek bir ülkenin tecrübelerini paylaşmak değildir, hepimizin tecrübelerini paylaşmaktır. Buna örnek vermek gerekirse Kuveyt'in çok iyi projeleri var, Türkiye'de ulaştırma da çok iyi durumda..." dedi. İstanbul PPP olarak araştırmaları merkezi kurduklarını anımsatan Vural, "Avrasya Tüneli projesini ve KÖİ modelini anlatan detaylı bir raporu Ekim ayında kamuoyu ile paylaşmıştık. Buna ek olarak yine KÖİ modeliyle ilgili 20 farklı makaleden oluşan bir yayını da çok yakında paylaşacağız" açıklamasında bulundu.

Dr. Eyüp Vural'a söz konusu etkinlik için teşekkürlerini ileten WAPPP Başkanı Ziad Alexandre Hayek, "Kendisinin gayret ve liderliği çok önemli olmuştur" diye konuştu. PPP konusunda öğrenmenin süre-

li olduğunu kaydeden Hayek, "PPP'de hiçbir zaman öğrenme bitmez. Bu PPP'nin güzelliğidir, çünkü öğrenme bittikçe devam etmektedir. PPP'de öğrenmeye devam edersiniz, eskimezsiniz. Bu bir öğrenme etkinliğidir. Bu yüzden Türkiye ile gurur duyuyoruz" yorumunda bulundu.

"Fakirliğin ve diğer fakirliklerin bitirilmesi için bir strateji geliştirilmelidir"

Ukrayna savaşı gölgesinde tüm bölgelerin etkilendiği bir atmosferde olduğunu dile getiren UNECE PPP Programı Başkanı Tony Bonnici, "Ayrıca yine üçüncü gezegen kriziyle karşı karşıyayız. İklim, kirlilik ve çeşitliliğin azalması" şeklinde konuştu. Dünyada önemli bir sorun olarak dikkat çeken fakirlik meselesine de değinen Bonnici, "Fakirliğin ve diğer fakirlik-

lerin bitirilmesi için bir strateji geliştirilmelidir" dedi. Ülkelerin birçok hedefi olduğunu anımsatan Bonnici, "Hedeflere erişime ihtiyaç yapı harcamalarında ciddi artış gerekiyor" değerlendirmesinde bulundu.

PPP'ler için önemli olan konunun 2022 sıcaklıklarında rekor kırılması durumu olduğunu söyleyen IFC Bölge Müdürü ve Başkan Muneer Ferozie ise "Gelişmekte olan ülkeler bunu daha fazla geliştiriyorlar. En çok etkilenen ülkeler gelişmekte olan ülkeler oluyor" şeklinde konuştu.

Daha akıllı bir PPP yapmak için banka ve düzenleyicilerin de son derece önemli olduğunu aktaran Ferozie, "Eğer hükümetlerin PPP geliştirilmesini bakaçak olursak hükümetlere bunlar pahalı olabilir ama yatırım döngüsü masraflarına bakmak lazım" dedi. Ayrıca Dünya Bankası olarak teşhis raporları oluşturduklarını kaydeden Ferozie, "Yeşil bina modellemizi geliştirdik. Yakın zamanlarda ihaleye katılanlara iklim konusunu nasıl dahil edebiliriz diye de bakıyoruz" ifadelerine yer verdi.

"Hiçbir ülke kendi başına finansman açığını kapatamaz"

Oturumda konuşan Ex-ante Development Impact Assessment Ekip Lideri, (ADB Özel Sektör Operasyonları) Fuad Huseynov, "Hiçbir ülke kendi başına finansman açığını kapatamaz" dedi. Sürdürülebilir kalkınma hedeflerine erişirken ADB'nin de bir dönüşüm başladığını ifade eden Fuad Huseynov, "Burada PPP ve altyapı kalkınmalarından bahsettiğimizde arz ve tedarik tarafından sınırlanıyor ama krediye uygun projeye peykıdır. Hükümetler bu projelere destek olabilirler ama burada sermaye piyasasının durumu önemli. ADB'nin rolü özel oyunculara da sürdürülebilir bir talep oluşturuyor" değerlendirmesinde bulundu. Europe PPP Manager IFC Mehita Fanny Sylla ise "Yatırımcıları iklim değişikliği ve yeşil tahvil konusunda teşvik etmek istiyoruz" açıklamasını yaptı.

"Önce insan yaklaşımı benimsemeli"

PPP Haftası Eşbaşkanı ve ISRC Kıdemli Danışman David Baxter moderatörlüğünde gerçekleştirilen Geleneksel Satın Almaya Karşı KÖİ: People First PPP Başarılarına Odaklanmak oturumunda konuşan Almaya Karşı KÖİ: People First PPP Başarılarına Odaklanmak oturumunda konuşan Almaya Karşı KÖİ Uzmanı Helga Van Peer, "Herkesin iyi niyetli var ama yapılması gereken işe bakınca pek çok iş hali yapılmamış" dedi. Stanford Üniversitesi Araştırma Mühendisi Carter B. Casady ise, "PPP'nin ABD'deki durumundan bahsedince olursak bir standart yok. ABD, PPP'de kesinlikle lider değil. Bu modeli uyarlamakta zorlanıyoruz. Aralarında Türkiye gibi ülkelerin de olduğu uluslararası ülkelerdeki yapıları öğrenmeye çalışıyoruz" diye konuştu. PPP Kuveyt Birimi Yöneticisi Nayef Alhaddad da "Burada önemli olan şey PPP'lerdeki politikaların bunu kabul etmesi. Projeyi şekillendirmek ve formülize etmek gerek" yorumunda bulundu. Son olarak oturumun moderatörlüğünü yapan Baxter, "Hükümetiңden çıkardığımızda PPP olmuyor bu bir proje oluyor. Burada önemli büyük paydaşlardan bir tanesi, önce insan yaklaşımı olmalı" şeklinde konuştu.

"Geleneksel Satın Almaya Karşı KÖİ" başlıklı paneli PPP Haftası Eşbaşkanı, ISRC Kıdemli Danışman David Baxter yönetti. Paneldede KÖİ Uzmanı Helga Van Peer, Stanford Üniversitesi'nden Carter B. Casady, IFC Avrupa KÖİ Yöneticisi Mehita Fanny Sylla, Marc Frilet ve Nayef Alhaddad konuştu.